

Fra land til land

FINLAND — sisuens og saunaens land

Den som kommer til vår østlige nabo vil ikke finne noen oppsiktsvekkende fattigdom der slik dikteren J. L. Runeberg sier det i fedrelandssangen »Vårt land»: En fremling far oss stolt forbi. — Nei, vi gjør ikke det. Finland har sitt »grønne gull» (skogene). De har fossekraft de har koppar og jern i fjellene. De eksporterar smør og egg. Finland har megen kvalifisert arbeidskraft som har vist oss så mange storbragder at vi blir rent forundret. De greide å betale sin gjeld til Sovjetunionen og til Sambandsstatene. Jeg kan nevne forflytningen av 400 000 landsmenn over de tapte grenser og skaffet utkomme til dem i mangt et yrke. De sosiale framskritt går i mere langsom tempo, men de kommer da småt om sent. Først de siste årene har de fått sjuketrygd.

Vi blir glade når vi ser boligreisningen i Finland. Vi vet også at Finland har noen av verdens beste arkitekter. Skolevesenet er godt utbygd og flere steder, særlig ved kystene, er det mange svensktalende. Siden krigens tid har Finlandssvenskene kjempet en hård kamp for sitt språk, men gjennom embetsverket og i skolene er det ofte likestilling mellom svensk og finsk. For oss skandinaver er svensken en fordel både ved kysten og lengere opp i landet.

Takket være et sju måneders opphold på en Folkehøyskole og i arbeide på en stor bondegård (gartneriet) kom underskrevne i utmerket kontakt med folket. Inn-

trykk fra Helsingfors, Åbo og Tammerfors (på finsk Helsinki, Turku og Tampere fikk jeg ved mange besøk). Ute på landet i jord, skogbruk og industristedet fikk jeg vite meget om folk og land. Bedrifter, skoler, kulturminnesmerker, sosiale institusjoner som invalideinstituttet, alders og rekreasjonsheimar ble saumfart og en fikk danne seg et godt bilde av hvorledes dette folk var besjelet av den store tanken å komme opp på like fot med sine nordiske brødre. Jeg fikk besøke det tapte land Karelen med den store byen Viborg (Vipuri) og de to stedene som Sovjet ga tilbake til det finske folk Pokkala og Hengö.

Den finske gjestfriheten er berømt og de egenskaper som er samlet opp i begrepet Sisun fikk jeg sannelig følelse med. Arbeidsglede og flid, grundighet og seighet. De ga aldrig opp i første omgang, ikke i de neste heller. Og saunaen da, badstuebade som skapte velvære og trivsel omkring alt. Etterpå var det alltid badstuekaffe og boller. Riktig kosestunder som vi sier her.

Finland bærer navnet de tusen sjøers land. Bare i Pojo hvor jeg var plassert var det hundreder av dem. Og alt i alt var det 6000 av dem. Finlands folk som så nøysomt og tappert har båret skjebnens slag med sinnsro og styrke må vekke alles beundring. Det har nok vært splid mellom folkegrupper og er det ennå, men når det gjelder da står de sammen som en mann. I krig og i fred. Tidas fornuftige

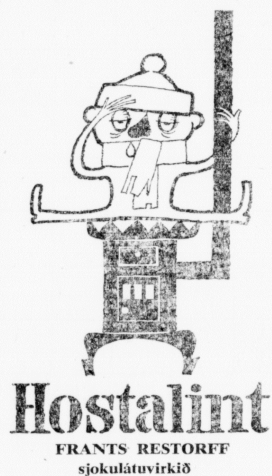
holdning og ved to presidenters nøkterne holdning har de greid seg gjennom fredens år på en beundringverdig måte. (Passikivi og Kekkonen). —

Arbeiderrørsla, sosialdemokratiet, folkedemokratene og Simonittene har tapt meget på splittelsen. Det har vært vanskelig å helbrede de åpne sår. Her som i Norge er det en sørgelig måte å være vitne til.

Framtida får vise om venstrefløyen i finsk politikk igjen skal være de bærende krefter i et land med slike muligheter og med et slikt herlig folk. Måtte de bli spart for mere krig og ulykker!

Fra bonden Pavo hos Runeberg til Vaino Linnas Jussi går det en rett linje om arbeidsinnsats, tro, skap og vernevilje som vi bare kan ha beundring for.

Fridtjof Diesen.

Max Cato:

FEIGDARFUGLAR

(Framhald)

Morgunin eftir hevði eg eitt sindur av hövuðpinu, og muðurin snerkstist saman sum av brendum kálki. Sjálvandi var eg nakað linur. Eg hevði einki at gera, men so rann mær til hugs, at ein eigur at reisa seg aftur undir trænum, ið ein er fallin undir, og fór eg í »Gull-eplið» og fekk mær ein drykk. So fór eg og setti meg á trappuna hjá fangavaktini og prátaði við korporálin. Eins og umboðsmaðurin var hann eftirlivandi úr indonesarkrignum. Hann átti ein litfagran pappageyk — ið ikki var ættaður hagai, men hann hevði eitt tilfur av ljótum orðum, so luftin nærindis honum reykt av svávu.

Morgunin er besta tíðin í Kyrrahavinum. Passatvindurin hevði sópað tann vamiðsliga rotrakin burtur, sum altíð er í teimum heitu londunum. — Himmalin er heiður, men tað er ikki óveitt, og sólin er enn ikki komin upp á luftina. Ein kann rora seg fyriuttan at sveitta í pottavis. Í fangahúsgarðinum stóð ein kokuspálmi, og uppi í honum flagsaðu flokkar av látandi fuglum. Vit korporálin talaðu um mangt og mikið, og hann fekk okkum eina kannu av víni, meðan vit

lurtaðu eftir illbønunum úr pappageykinum.

Alt í einum kemur faðir Doonan inn í garðin og fer imóti durunum hjá umboðsmanninum. Hann bar eyga við meg og brosaði blíðliga. Eg var einki blíðkaður.

Korporálin hevði eyguni eftir honum og segði spakuliga: »Hann ætlar okkurt, den jassur. Umboðsmaðurin man fara at gera enda á honum.» Tað var ikki vakurt at tala so um ein prest; men eg visti, at umboðsmaðurin hevði frætt um tað, sum hent var dagin fyri.

Hava tygum sæð umboðsmannin? Ein harður forðingi. Hann er ikki nakað ringt fólk — tað er bara tað, at eins og allir rættir hermenn skal alt vera sum eftir snóri. Hann veit yvirhøvar ikki, hvat tað er at boyggja seg, og vanligt skil er langt síðani tarnað upp í honum. Tilíkir menn mugu sleit ikki fáa valdið í vanligum samfelag, tí teir halda, at øll menniskju skulu vera víðfarin sum hermenn.

Tá ið faðir Doonan fór inn til umboðsmannin, segði eg við korporálin: »Hatta er lógin prestur.»

»Tja, um einum dámar undarligar prestar. Ikki eg, ið hvussu er, og fyri mær er einki stuttligt ið honum. Hann er ikki

sum hann skal. Hann er uppi í øllum. Ein íri. Mer er sagt, at teir flestu írar eru ørir. Hvi ólukkan kundu teir ikki senda okkum ein fransmann? Um vit annars skuldu hava nakran prest.»

»Er umboðsmaðurin í ringum lag?»

»Helst.»

Eg var forvitin um, hvat ið nú fór at verða — og eisini vildi eg sleppa mær eitt sindur burturfrá hinum eivaldiga bannandi pappageykinum — so eg spákaði yvir imóti húsnum hjá umboðsmanninum og steðgaði úttanfyrri. Vindeyguni stóðu opin. Eg hoyrði turra, hvassa málið í umboðsmanninum: »... Tygum hava yvirhøvar einki skil á hersakum. Tygum noyddu flogskiparin at loysa hasar triggjar yvirgangskropparnar úr leinkjum. Maðurin verður sektaður.» — So, nú skal eg hava toyggið, hugsaði eg argur. »Hatta kom tygum einki við, faðir. Eg leggi meg ikki uppi tað, ið tygum prædika, og so skulu tygum heldur ikki leggja tygum uppi hjá mær.»

Eg hoyrði nú eitt spaklynt máli svara aftur á vánaligum fronskum: »... leinkjaðir sum djór ...» Umboðsmaðurin tók orðið av honum nakað ótolin: »Ja, men tað kann ikki tjakast um, hvat hatta eru fyri fólk. Eg havi sæð undømi teirra — vánaligt. Hatta eru fólk av ringasta slag, sum einki leggja í, hvørki gott ella illt. Eg havi fyrr noyðst at biðið tygum latið

veri við at komið uppi eitt og annað ...» Eg hevði meg burturfrá aftur vindeyganum.

Tungur í huga segði eg við korporálin: »Hann goysur íspetti, hasin maðurin.» Tað var umboðsmannin, eg meinti við. »Bert tá ið neyðugt er, Hann er maður við sterkari ábyrgðarkenslu, og hann hevur stóra ábyrgd.»

Nú kom faðir Doonan út aftur, heldur náðbleikur. Hann brosaði til mín, men brosið var mest sum stirnað. Eg sá henda stóra mannin kámost spakuliga, sum hann gekk oman eftir gotuni, og eg helt hentast vera at sleppa mær nakað til viks einar tveir tímar, so isurin í umboðsmanninum kundi tina eitt lítið, áðrenn eg skuldi fyrri. Men ovseint var. Hann kagaði út av vindeyganum og veitraði eftir mær.

»So nú fær tú tað,» segði korporálin skemtiliga.

Eg stóð stívur sum ein pinnur frammanfyri borði umboðsmannsins og royndi eftir forimuni at líkjast hermanni, men hetta eydnaðist illa. Hann kveitti at mær og sást at vera harmur um, at eg ikki hevði messingknappar, sum eg so hevði noyðst at blanka. Hann byrjaði so at húðfletta meg við turra, knarkandi málinum, síðiliga og úttan óði. »Eg hevði» — og soleiðis málbar hann seg ... »slept nokrum illgerðsmönnum, ið vóru fangaðir, leysum í býnum, hóast yvirvöldin helt neyðugt vera at hava teir í bolt og jarni.»

Eg tosaði eitt sindur um fólkaliga meðferð og skoytt uppi til undanforslu, at tað bert vóru nokur fótaspor niðan í fangahúsið.

»Hvussu mangar minuttir halda tygum, at hasir menn vildu haft at rýmt«? spurdi hann. So tók hann spakuliga upp aftur eins og hann var bilsin: »Fólkalig framferð. Tað er at misbrúka hatta orðið. Um nú teir høvdu brotið inn á friðadag, um náttina og kanska dripið fólk, høvdu tygum tá vist fólkaliga framferð?» Eg mutaði imóti og helt fyrri, at ein lógreglumaður var við, við lóddari riflu.

Hann svaraði aftur, at hasin melanesar-lógreglumaðurin var mest at meta sum skemti. Hann sendi meg út og segði í tí sama: »Eg skal melda hetta til tey, sum avvara. Hjalanda-ráðharrin verður nokk at minnast tygum hetta.»

Eg varð standandi og segði við hann, at stýrimaðurin hevði funnið ein leka á oljurorinum til motorarnar, og at vit ikki sluppu avstað aftur til Tahiti fyrr enn um einar triggjar—fýra dagar. Eg ynskti eftir, at hetta skuldi arga hann, men gamli knarkurin var ógiftur, og legði yvirhøvar einki í at fáa hvíld.

Hvat skuldi eisini ein so vorðin tarnaður hali gera á Tahiti, frároknað at keða seg saman við hinum ovastunum, sum beinanvegin vóru búgvnir til eftirlon?

(Framhald)

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

Størsta úrval í

El-komfýrum

3 ella 4 plátur

RADIO-EL

tlf. 1396